

HARAKAT MEXANIZMI HAQIDAGI ZAMONAVIY G'OYALAR
AKUPUNKTURI VA IN-YANG TUSHUNCHASI

Abu Ali ibn Sino Jamoat Salomatligi

texnikumi etakchi o'qituvchi

Saxobidinova Aziza Isomidinovna

+998 91 195 11 55

Harakat mexanizmi haqidagi zamonaviy
g'oyalar akupunktur

Hamdo'stlik mamlakatlarida akupunktur mexanizmlarini o'rganishga katta hissa qo'shgan V.G. Vogralik, I.I. Rusetskiy, E.D. Tykochinskaya, D.M. Tabeeva, R.A. Durinyan, V.S. Goydenko, E.L. Macheret, Gavaa Luvsan va boshqalar.

I.I. Rusetskiy va boshqalar. (1962) akupunktur ta'sir mexanizmi tahlilini, albatta, o'zaro bog'liq bo'lgan mahalliy, segmentar va umumiy miya reaksiyalariga bo'lish maqsadga muvofiq deb hisoblaydi. Igna to'qimalarga qanchalik chuqur kirsa, tirnash xususiyati beruvchi umumiy kompleksga kamroq tabaqalangan retseptorlar kiradi. Akupunkturning boshqa barcha refleks usullaridan va xususan, teri yoki shilliq pardalar orqali organizmga terapevtik ta'sir ko'rsatadigan jismoniy terapiya usullaridan ajralib turadigan o'ziga xos xususiyati, birinchi navbatda, akupunktur paytida tirnash xususiyati og'riqli teriga tushadi. juda kichik maydon - bu nuqta tirnash xususiyati.

Ikkinchidan (bu akupunktur ta'sirining o'ziga xos xususiyatlarini tushunish uchun juda muhim bo'lib tuyuladi) nafaqat teriga joylashtirilgan sezgir uchlari (eksterotseptorlar), balki tirnash xususiyati bilan ham bog'liq, asosan, igna yo'lida uchraydigan teri osti to'qimasi, mushaklar, ligamentlar, perineural va perivaskulyar pleksuslarga ko'milgan proprio-, baro-, kimyo- va angioreseptorlarning bevosita mexanik tirnash xususiyati. To'qimalarga igna kiritilganda tanadan mahalliy, segmentar va umumiy reaksiyalar paydo bo'ladi (1-rasm).

Chuqur prorioseptiv sezuvchanlikning turli nerv elementlarining tirnash xususiyati inhibitor yordamida igna faol nuqtalarga ma'lum bir chuqurlikka kiritilganda

paydo bo'ladigan turli xil his-tuyg'ularni (qo'ng'iroq, og'riq, bosim, kuchlanish, "elektr tokining o'tishi", issiqlik) tushuntiradi. usuli, va ayniqsa, orqaga qaytish belgisi deb ataladigan narsa paydo bo'lganda. Bu sezgilar, asosan, sezgir nerv uchlarining tirnash xususiyati paydo bo'lganda, og'riq paydo bo'lishi bilan yoki teridan igna o'tganda paydo bo'ladigan reaksiyalardan tabiatan farq qiladigan tomir reaksiyalarida ob'ektiv ravishda namoyon bo'ladi.

Chizma: 1. Organizmning akupunkturga mahalliy, segmentar va umumiy reaksiyasining sxemasi (A.M.Ven bo'yicha).

Mahalliy reaksiya, natijada impulslar oqimi afferent yo'llar bo'ylab (asab magistrallari va perivaskulyar pleksuslarda o'tadigan somatik va vegetativ tolalar) markazlashtirilgan tarzda uzatiladi, orqa miyaning tirnash xususiyati qo'llanilish joyiga mos keladigan segmental reaksiyaga sabab bo'lgan segmentlariga va markaziy asab tizimining ustki qismlariga (miya poyasi, retikulyar shakllanish, subkortikal mintaq va miya yarim korteksi) rivojlanishiga sabab bo'ladi. umumiy reaksiya. Umumiy reaksiya markaziy asab tizimining yuqori qismlari - gipotalamus, limbik-retikulyar tizim va miya yarim korteksining jarayoniga jalb qilinishi bilan tavsiflanadi. G.N. Kassil (1975) shuni ta'kidlaydiki, bu holda qonda ba'zi gormonlar, vositachilar va metabolitlarning tarkibi ko'payadi, boshqalari esa kamayadi. Katexolaminlar, atsetilxolin, gistamin, serotonin, kortikosteroidlar va kininlarning nisbati o'zgaradi.

Bularning barchasi vegetativ-gumoral kompleksning faolligi va reaktivligining qayta tuzilishiga olib keladi, bu buzilgan fiziologik funktsiyalarni tiklashga va gomeostazni normallashtirishga olib keladi. Bu akupunkturning ta'siri murakkab neyroxumoral mexanizmga asoslanadi, deb ishonishga asos bo'ladi, bunda ta'sir qilish joyi va usuli va tirnash xususiyati tushadigan funktsional fon muhim rol o'ynaydi, bu javobning tabiati va yo'nalishini belgilaydi.

Ichki kasalliklarda qaysi tirnash xususiyati eng katta terapevtik ahamiyatga ega ekanligi - yuzaki yoki chuqur retseptorlarning tirnash xususiyati - yakuniy hal qilingan deb hisoblanmaydi. Yuzaki teri retseptorlari nozik farqlangan qurilmalar bo'lib, Xitoy akupunkturida katta rol o'ynamaydi. Akupunktur qoidasi eng kam og'riqli in'ektsiyadir.

Binobarin, bu holda, teri retseptorlarining tirnash xususiyati asosan dastlabki "tetik" qiymatiga ega, ehtimol kortikal fiksatsiya turi. Chuqur retseptorlar boshqa turdagi tirnash xususiyati manbalari - diffuz, inert xarakterga ega va ichki organlarning holatiga yanada samarali ta'sir qiladi.

Boshqa mualliflarning fikriga ko'ra, akupunktur mexanizmida gumoral omillar va biologik faol moddalarning (mediatorlar, gormonlar) chiqarilishi katta ahamiyatga ega, buning natijasida og'riqli hislar bloklanadi.

E. D. Tykochinskaya (1959, 1966) va V. G. Vogralik (1961) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar akupunkturning leykotsitlarga ogohlantiruvchi ta'sir ko'rsatishini, fagotsitlar faolligini oshirishga, antitellar sonining ko'payishiga va tananing himoya kuchini oshirishga olib kelishini tasdiqladi.

Akupunktur mexanizmi haqida yana bir nechta farazlar mavjud, ammo akupunktur va qadimgi Sharq refleksologiyasining boshqa usullari ta'sirining barcha samimiy tomonlarini zamonaviy darajada tushuntirib beradigan yagona, umume'tirof etilgan kontseptsiya hali yaratilmagan.

Shunday qilib, Zhen Chiu terapiyasi tananing chuqur qismlaridan refleksologiyadir. Xitoy an'anaviy tibbiyotining katta xizmati uning chuqur refleksologiya usulini ishlab chiqishidir. Zhen Ju terapiyasining muhim omili - bu igna "xitoy nuqtasida" bo'lganda (qo'ng'iroq, og'irlik, og'riq va boshqalar) davolanish paytida ma'lum bir sezgi turini olishdir.

Sharq va G'arb tibbiyoti

G'arb tabobati kasalliklarning sababini tashqi omillar, masalan, viruslar va mikroorganizmlar deb hisoblasa, Sharq tabobati kasalliklarning tabiatini ichki omillar orqali, masalan, tananing himoya funktsiyasining zaiflashishini ko'rib chiqadi. Shuning uchun G'arb tabobatida davolashning asosiy usuli tashqi omillar ta'sirini yo'q qilish va oldini olish bo'lsa, Sharqiy tibbiyotda davolash kasalliklarga qarshi tananing ichki himoya reaksiyasini rivojlantirish va kuchaytirishni o'z ichiga oladi (1-jadval). G'arb tabobatidan farqli o'laroq, Sharqiy tibbiyot tabiiy mahsulotlardan tayyorlangan dori-darmonlarni qo'llaydi.

Jadval 1

Sharq va G'arb tabobatining o'ziga xos xususiyatlari.

Sharq tabobati

G'arb tibbiyoti

Falsafiy yondashuv

Komplekslik

Yagona butunlik tushunchasi

Ichkaridan yondashish

Model asos sifatida olinadi

Nazariy yondashuv

Individual tibbiyot

Konstitutsiyaviy himoya

Suyuqlik patologiyasi

Asosiy e'tibor sub'ektiv belgilarga qaratiladi

Tabiiy dorilar

Ilmiy yondashuv

Diskretlik

Izolyatsiya

Jarrohlik yondashuvi

Kasallik asosdir

Eksperimental yondashuv

Ijtimoiy tibbiyot

Bakteriologiya

Bakterial patologiya

Asosiy e'tibor ob'ektiv belgilarga qaratiladi

Kimyoviy dorivor moddalar

G'arb va Sharq tibbiyoti bir-birini to'ldiradi. Sharqiy tibbiyot quyidagi hollarda juda samarali:

— organizm faoliyati bilan bog'liq kasalliklarni tashxislash va davolashda;

- surunkali degenerativ kasalliklarni erta tashxislash va oldini olish uchun;
- epidemiyalarni tashxislash va davolashda.

G'arb tibbiyotining afzalliklari quyidagilardan iborat:

- jarohatlarni tashxislash va davolash;
- gigiena (bakteriologiya va virusologiya) sohasida kasalliklar diagnostikasi va profilaktikasi;
- tizimli organlarning shikastlanishlarini davolash.

Har bir dorining kuchli tomonlari bir-biridan ustunligini anglatmaydi, balki ularning bir-birini to'ldirishini ko'rsatadi. Binobarin, tibbiyot taraqqiyotining hozirgi bosqichida G'arbning eng yangi davolash usullarini Sharq tabobatining eng samarali usullarini uyg'unlashtirish orqali kasalliklarni davolashda muvaffaqiyatga erishish mumkin.

FALSAFIY TUSHUNCHALARNING QADIMGI SARQ AN'ANAVIY TABIBIDA AHAMIYATI.

In-Yang tushunchasi

In-yan va vu-sin falsafiy ta'limotlari Qadimgi Sharqda amaliy tibbiyotning asosini tashkil etdi. Har bir narsa va hayvon, har qanday tabiat hodisasi ikki tomonni o'z ichiga oladi - yin va yang (yorug'lik va zulmat, sovuq va issiqlik). (2-rasm). Ushbu tamoyillarning qarama-qarshiligi tufayli dunyo va barcha tirik mavjudotlar mavjud.

Oddiy sharoitlarda bu qarama-qarshiliklar o'rtasida nisbiy muvozanat va uyg'unlik saqlanadi, ammo patologik sharoitda yin yoki yangning ustunligi paydo bo'ladi, ya'ni. Uyg'unlik buziladi va yin yoki yang kasallikka olib kelishi mumkin. Shunday qilib, barcha terapevtik tadbirlarning asosiy maqsadi in va yangni nisbiy muvozanat holatiga qaytarish bo'lishi kerak.

Chizma: 2. Xitoy monadasi

Funktsional jihatdan, yang organining klassik talqinida, bu "energiya" ishlab chiqarilgan joy, yin organi "energiya" ombori yoki "energiya" so'rilgan joy; Yang meridianlari ichi bo'sh organlarga (fu organlari) mos keladi: yo'g'on ichak, oshqozon, ingichka ichak, siydik pufagi, o't pufagi + uchta tana bo'shlig'i. Yin meridianlari

parenximaldir (Chjan organlari): yurak, taloq, buyraklar, jigar + perikard. Perikard va tananing uchta bo'shlig'i o'zlarining meridianlarini "nazorat qiluvchi" o'zlarining morfologik asoslariga ega emas, balki ularning meridianini aks ettiradigan "funktsional tizim" dir.

Keyinchalik, 12 ta asosiy meridianga qo'shimcha ravishda, yana ikkita meridian topildi - orqa va anteromedial, ular ham morfologik asossiz "funktsional tizimlar". Orqa medial meridian barcha yang meridianlarida yang energiyasini, oldingi medial meridian barcha yin meridianlarida yin energiyasini tartibga soladi.

Yin va yang o'rtasidagi qarama-qarshilik - bu ob'ektlar va tabiat hodisalaridagi ikki qarama-qarshilikning qarama-qarshiligi va kurashining umumlashtirilgan izohidir. Shunday qilib, yorug'lik va zulmat, qo'zg'alish va inhibitsiyon, issiq va sovuq va boshqalar. yin - yang tushunchasi nuqtai nazaridan ular qarama-qarshiliklarning birligi va kurashini ifodalaydi. Doimiy kurash va bir-birini siqib chiqarish istagi dunyodagi hodisalarning o'zgarishi va rivojlanishining harakatlantiruvchi kuchi bo'lib xizmat qiladi.

Shunday qilib, yin va yang bir vaqtning o'zida qarama-qarshi va o'zaro bog'liq bo'lib, bir-biriga tayangan holda yagona organizmda birga yashashi aniq bo'ladi.

Zamonaviy g'oyalarga ko'ra, yin va yangning buzilgan muvozanatini tiklash vazifasi, ya'ni. tananing uyg'unligi - tananing himoya kuchlarini rag'batlantirish orqali gomeostazni tiklash vazifasi.

Vu-Xing tushunchasi

Qadimgi Sharq falsafasida, Vu-xing kontseptsiyasiga ko'ra, dunyoning barcha hodisalari beshta asosiy element (yog'och, olov, tuproq, metall, suv) - butun moddiy dunyoning asosiy tamoyillari g'oyasiga to'g'ri keladi (3-chizma).

Chizma. 3. Asosiy organlar va ularning meridianlarining beshta asosiy element bilan aloqasi va ularning o'zaro ta'siri. Katta doira ichidagi o'qlar cheklovchi (buzg'unchi) ulanishlarni anglatadi; rag'batlantiruvchi (ijodiy) aloqalar katta doira atrofidagi o'qlar bilan ko'rsatilgan.

Beshta asosiy element tushunchasi inson tanasining fiziologiyasi va patologiyasi, organizm va tashqi muhit o'rtasidagi munosabatni tushuntiradi. Vu Xing nazariyasi beshta asosiy element o'rtasidagi munosabatlarning quyidagi turlarini belgilaydi: normal o'zaro ogohlantiruvchi va o'zaro inhibe qiluvchi aloqalar, patologik - haddan tashqari va teskari inhibitiv harakatlar. Beshta asosiy elementning o'zaro rag'batlantirish ketma-ketligi quyidagicha: yog'och olovni, olov tuproqni, metall suvni, suv yog'ochni hosil qiladi. Har bir asosiy element bir vaqtning o'zida rag'batlantiradi va rag'batlantiradi.

Ob'ektlar va hodisalar o'rtasidagi tabiiy munosabatlarda, albatta, ogohlantiruvchi va cheklovchi aloqalar bo'lishi kerak. Rag'batlantirishsiz rivojlanish bo'lmaydi va cheklovlarisiz rivojlanish va o'sish zararli bo'lishi mumkin. Misol uchun, yog'och olovni qo'zg'atadi va shu bilan birga erni inhibe qiladi, tuproq esa o'z navbatida metallni qo'zg'atadi va suvni inhibe qiladi. Shunday qilib, rag'batlantirish zulm bilan cheklanadi, zulm esa stimulyatsiya bilan qoplanadi, ya'ni bu ta'sirlar tufayli ob'ektlar va hodisalarning normal rivojlanishini (garmoniya) ta'minlaydigan zarur (fiziologik) muvozanat saqlanadi.

Beshta asosiy elementdan birining ortiqcha yoki etishmasligi bo'lsa, ular o'rtasida g'ayritabiiy, patologik o'zaro ta'sirlar paydo bo'lib, haddan tashqari va teskari inhibitiv harakatlar sifatida aniqlanadi. Haddan tashqari inhibitiv ta'sir allaqachon zaiflashgan ikki o'zaro ta'sir qiluvchi tomonning haddan tashqari patologik zulmida namoyon bo'ladi. Patologiyadan kelib chiqadigan ortiqcha va teskari inhibitsiyon - beshta asosiy elementlardan birining ortiqcha yoki etishmasligi - ko'pincha bir vaqtning o'zida paydo bo'ladi.

Misol uchun, agar birlamchi element - yog'och - haddan tashqari bo'lsa, u yerning asosiy elementini haddan tashqari inhibe qiladi va birlamchi element metallga teskari inhibitiv ta'sir ko'rsatadi. Agar birlamchi yog'och elementi etarli bo'lmasa, unda, aksincha, u birlamchi er elementidan teskari zulmni ham, birlamchi element metalldan haddan tashqari zulmni boshdan kechiradi.

Vu-xing kontseptsiyasiga asoslanib, an'anaviy tibbiyot inson tanasining fiziologiyasi va patologiyasi va organizm va tashqi muhit o'rtasidagi munosabatlarni, shuningdek, kasallik holatining rivojlanish sabablari va mexanizmlarini tushuntiradi.

Xulosa

Men bir nechta bemorlarni davolab kelyabman organizim 7 ta ifloslanish bosqichiga bosqichma bosqich tushib bo'lgan organizmga biz tibbiyotchilar yana organizmga ximikatlari kiritib 5-10 yilda hujayralar faoliyatini qaytmas xolatlariga olib kelyabmiz xozrgi kunda o'sib kelayotgan yosh avlodni zaxarlamasdan, umuman har xil yoshdagi odamlarni kereli tozalash bosqichlari, 5 – Unsur nazariyasi bilan birgalikda to'g'ri tashxis qo'yib akupunktur nuqtalarga refleksoterapiya qilishimiz oqibatida batamom kasalliklardan bemorlarimizni saqlab qolishga erishamiz va tibbiyot oquv yurtlarida xozrgi kunda Xalq tabobati fanini kengroq soatlarda o'tib oquvhchilarga shu xaqda to'g'ri yo'nalish berishimiz ko'p kasalliklarni erta va hatto batamom o'choqlarini bartaraf qilgan bo'lamiz.